

Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia
Nauczycieli w Skierniewicach

96-100 Skierniewice, Al. Niepodległości 4
tel. (46) 833-20-04, (46) 833-40-47
fax (46) 832-56-43

Placówka z certyfikatem PN-EN ISO 9001:2009
i akredytacją Łódzkiego Kuratora Oświaty

Jubileusz XXV WODN w Skierniewicach 1989-2014

szkolenia stacjonarne

zamówienia rad pedagogicznych

kształcenie e-learningowe

www.wodnskierniewice.eu

wodn@skierniewice.com.pl

www.wodnmood.aplus.pl

Matura 2015. Nowa formuła egzaminu z języka polskiego

Materiał szkoleniowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

www.cke.edu.pl

www.ore.edu.pl

Struktura egzaminu maturalnego

Cele zmian maturalnych

- dostosowanie egzaminu maturalnego do nowej podstawy programowej;
- zmiana formuły egzaminu ustnego;
- rezygnacja ze zmiennego „modelu” oceniania prac pisemnych na rzecz stałych kryteriów oceniania jednakowych dla poszczególnych form gatunkowych.

Egzamin ustny

Cel: sprawdzenie umiejętności tworzenia samodzielnej wypowiedzi ustnej na określony temat, zgodnej z zasadami poprawności językowej, logiki i retoryki.

Inspiracją do wypowiedzi jest tekst kultury.

Forma egzaminu:

Egzamin trwa około 30 minut i składa się z trzech części:

- przygotowania,
- wypowiedzi monologicznej zdającego dotyczącej wylosowanego polecenia,
- związanej z tą wypowiedzią rozmowy zdającego z zespołem przedmiotowym.

Egzamin ustny

Wypowiedź monologowa

Zdający:

1. losuje **zadanie egzaminacyjne** zawierające **tekst kultury** (literacki lub ikoniczny, lub popularnonaukowy z zakresu wiedzy o języku) oraz odnoszące się do niego **polecenie**,
2. ma nie więcej niż 15 minut na przygotowanie wypowiedzi,
3. przez około 10 minut wygłasza wypowiedź monologową na zadany w poleceniu temat.

Tekst kultury powinien zainspirować zdającego, którego zadaniem jest rozwinięcie i poszerzenie zasygnalizowanych w poleceniu wątków – także poprzez odwołanie się do innych, dowolnie wybranych tekstów.

Rozmowa zdającego z zespołem egzaminacyjnym

Rozmowa:

- trwa około 5 minut,
- musi dotyczyć wygłoszonej przez zdającego wypowiedzi monologowej.

Podczas rozmowy:

- członkowie zespołu egzaminacyjnego nie mogą odwoływać się do faktów lub lektur nieprzywołanych w tej wypowiedzi,
- członkowie zespołu egzaminacyjnego mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia, zachęcać do pogłębienia wybranych aspektów wypowiedzi itp.

Egzamin ustny

Zadanie:

- składa się z polecenia i tekstu (w zadaniach stosowane są trzy typy tekstów: teksty o języku, teksty literackie, teksty ikoniczne);
- daje możliwość **weryfikacji sfunkcjonalizowanej** (nie odtwórczej) **wiedzy** zdającego oraz jego **umiejętności analityczno-interpretacyjnych**;
- umożliwia zdającemu zaprezentowanie **poziomu dojrzałości intelektualnej, orientacji w problemach kultury, literatury i języka**, a także wykazanie się **sprawnością językowo-komunikacyjną**;
- odwołuje się do **umiejętności (i wiadomości)** wskazanych w podstawie programowej dla **IV etapu edukacji polonistycznej (oraz etapów niższych)**;
- w zadaniu została **wyraźnie określona sytuacja komunikacyjna** – za pomocą czasowników operacyjnych, które dają uczniowi wskazówkę, jaką formę ma wybrać dla wypowiedzi.

Egzamin ustny

Ocenianie

Monologowa wypowiedź egzaminacyjna oraz udział zdającego w rozmowie oceniane są pod względem

- **merytorycznym (treść),**
- **formalnym (organizacja),**
- **językowym i stylowym.**

Waga poszczególnych aspektów ocenianych w trakcie tej części egzaminu jest następująca:

- meritum wypowiedzi monologowej: 40% (16 p.),
- organizacja wypowiedzi monologowej: 20% (8 p.),
- język i styl wypowiedzi monologowej i dialogowej: 20% (8 p.),
- meritum wypowiedzi dialogowej i przestrzeganie zasad uczestniczenia w rozmowie: 20% (8 p.).

Za wypowiedź w części ustnej egzaminu maturalnego zdający może otrzymać maksymalnie **40 punktów**.

Egzamin ustny – przykład zadania (1)

Czy poprawność językowa jest potrzebna? Uzasadnij, odwołując się do fragmentu wywiadu z Janem Miodkiem oraz innego tekstu kultury.

Jan Miodek: Porozumiewamy się bez przeszkód, a przeciętny Polak rzadko przeżywa rozterki gramatyczne. (...)

Redaktor: Co jest najbardziej niebezpieczne czy może charakterystyczne?

J.M.: Rozchwiane normy stylistycznej. Spotykamy się z tym a każdym niemal kroku, bo Polak coraz gorzej wyczuwa sytuację, w której dana forma językowa jest stosowna. Nie potrafi wybrać właściwej. Na porządku dziennym jest mieszanie w jednej wypowiedzi stylu wysokiego i niskiego, a także ciśnienie oficjalności, z którą do naszej mowy wkraczają zwroty i sformułowania z urzędniczych sprawozdań, protokołów. Przykładów można podać wiele. *Wkurzamy się, opierniczmy kogoś, zadowoleni*, że unikamy brzydkiego wyrazu, sięgając po wcale przecież nieelegancki substytut. Przedstawiamy sąsiadowi *małżonkę* zamiast *żonę*, nieświadomi, że owa *małżonka* szeleści dyplomatycznym protokołem. Zalecamy gościom schroniska *nadzór nad sprzętem z powodu nasilających się faktów jego zaboru*. Chodzimy do *Nowaka*, ale składamy gazetowe kondolencje (*dyrektorowi Janowi Nowak*) pod wpływem stylu kancelaryjnego. Młody człowiek pytany, dlaczego uprawia sport, odpowiada – (Gram w piłkę, ponieważ to fajne zajęcie), zderzając potoczne (*fajne*) z literackim (*ponieważ*). To są stylistyczne antypody.

Joanna Pyszny, *Miodek drąży skałę*, Wrocław 1993, s. 84-85.

[Powrót](#)

Egzamin ustny – przykład zadania (2)

Cierpienie uszlachetnia czy degradowuje? Rozważ problem, odwołując się do dramatu Mickiewicza i wybranego tekstu kultury.

IMPROWIZACJA (fragment)

K o n r a d

Teraz duszą jam w moją ojczyznę wcielony;

Ciałem połknąłem jej duszę,

Ja i ojczyzna to jedno.

Nazywam się Milijon – bo za milijony

Kocham i cierpię katusze

Patrzę na ojczyznę biedną,

Jak syn na ojca wplecionego w koło;

Czuję całego cierpienia narodu,

Jak matka czuje w łonie bole swego płodu.

Cierpię, szaleję – [...].

[1832]

Adam Mickiewicz, III cz. *Dziadów*, [w:] tegoż, *Dzieła*, t. III, oprac. Z. Stefanowska, Warszawa 1995, s. 164 (Akt I, Sc. II, w. 257-266).

[Powrót](#)

Egzamin ustny – przykład zadania (3)

Jakie refleksje o współczesnej cywilizacji wyrażają twórcy w swoich dziełach? Odpowiedz na podstawie interpretacji podanego tekstu kultury oraz wybranych przez siebie tekstów literackich.

Magdalena Abakanowicz, *Tłum*, 1988.

[Powrót](#)

Zasady podstawowe szkolnej interpretacji

1. Tekst stanowi podstawę interpretacji, zatem elementarna uczciwość interpretacyjna nakazuje skupienie się na nim.
2. Interpretacja obejmuje doświadczenie czytelnika jego światopogląd oraz wiedzę, z którymi przystępuje do lektury.
3. Sposób odbioru jest elementem kompetencji kulturowej, oznacza umiejętność poprawnego podejścia do tekstu.

Egzamin pisemny – poziom podstawowy

Podczas egzaminu zdający otrzymuje **jeden arkusz egzaminacyjny**, który składa się z **dwóch części**:

- a) **testu** sprawdzającego umiejętność wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach,
- b) części sprawdzającej umiejętność tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej (**wypracowania**).

Na rozwiązanie zadań z arkusza zdający ma **170 minut** i sam decyduje o rozłożeniu w czasie pracy nad testem oraz wypracowaniem.

Łącznie za test i wypracowanie można uzyskać **70 punktów**, w tym:
za część testową – 20 punktów,
za wypracowanie – 50 punktów.

Test

Część testowa arkusza egzaminacyjnego składa się z **dwóch zestawów**, z których każdy obejmuje:

- **tekst lub dwa teksty** liczące łącznie nie więcej niż 500 słów,
- **wiązkę 5–7 zamkniętych** i/lub otwartych zadań do tekstu z miejscem na wpisanie odpowiedzi.

Zdający rozwiązuje zadania w obu zestawach.

łącznie w obu zestawach składających się na test znajdzie się 10–13 zadań zróżnicowanych pod względem formy oraz sprawdzających różne kompetencje.

Egzamin pisemny – poziom podstawowy

- dwa warianty wypracowania (do wyboru):

a) rozprawka problemowa

b) interpretacja tekstu poetyckiego

- zadanie złożone z **tekstu**

- fragment epiki lub dramatu (rozprawka)
- tekst liryczny (interpretacja)

i polecenia do tekstu

- **stała formuła** polecenia

- część zadań dotyczy **lektur obowiązkowych** dla IV etapu kształcenia

- kryteria oceniania jednakowe dla wszystkich rozprawek i jednakowe dla wszystkich interpretacji

- minimalna **długość** wypracowania: 250 słów

Egzamin pisemny – poziom rozszerzony:

- dwa warianty wypracowania (do wyboru):

a) **wypowiedź argumentacyjna**

b) **interpretacja porównawcza** dwóch tekstów literackich

- zadanie złożone z **tekstu**

- fragment tekstu teoretycznoliterackiego lub krytycznoliterackiego lub historycznoliterackiego (szkic lub rozprawka)
- dwa teksty literackie (interpretacja porównawcza)

oraz **polecenia** do tekstu

- stała formuła polecenia
- minimalna **długość** wypracowania: 300 słów
- stałe kryteria oceniania dla każdej formy wypowiedzi
- na napisanie wypracowania zdający ma **180 minut**
- za wypracowanie można uzyskać **40 punktów**

Egzamin pisemny – poziom rozszerzony:

2. Interpretacja porównawcza

Zadanie składa się z **polecenia i dwóch tekstów literackich** (epickich albo lirycznych, albo dramatycznych) lub ich fragmentów.

Każdy z zestawionych fragmentów musi mieć **charakter autonomiczny**, to znaczy można przeprowadzić jego analizę i interpretację bez konieczności odwołania się do innych fragmentów lub do całości tego utworu.

Forma wypowiedzi: **dłuższa wypowiedź argumentacyjna**

Interpretacja porównawcza - formuła polecenia:

Dokonaj interpretacji porównawczej podanych utworów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

Zalecana literatura przedmiotu

1. Anna Burzyńska, Michał Paweł Markowski, *Teorie literatury XX wieku*, Kraków 2006.
2. Ryszard Nycz, *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*, Kraków 2001.
3. *Po strukturalizmie. Współczesne badania teoretycznoliterackie*, red. R. Nycz, Wrocław 1992.

Zalecana literatura przedmiotu

- Stanisław Bortnowski, *Jak uczyć poezji?*, Warszawa 1998.
- Anna Pilch, *Kierunki interpretacji tekstu poetyckiego. Literaturoznawstwo i dydaktyka*, Kraków 2003.
- Ryszard Handke, *Poetyka dzieła literackiego. Instrumenty lektury*, Warszawa 2008.
- Anna Janus-Sitarz, *Przyjemność i odpowiedzialność w lekturze. O praktykach czytania literatury w szkole. Konstatacje, oceny, propozycje*, Kraków 2009.

**Prezentację opracowano na podstawie materiałów szkoleniowych
ORE i CKE w Warszawie
Elżbieta Masny- konsultant ds. przedmiotów humanistycznych
w WODN w Skierniewicach**